

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 12:00 uur 18 februari – 12:00 uur d.d. 19 februari

5.12e

Directie Communicatie. Vragen? Mail naar DCoMedia-Analyse@minvws.nl

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan Covid-19 Nederlanders ziek door Covid-19 Kinderen die lijden door toegenomen huiselijk geweld 	<ul style="list-style-type: none"> Familie en vrienden getroffen 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici Unicef, GGZ, Jeugdzorg Nederland NOC NSF

Samenvatting

- Media zijn eensgezind in hun oordeel over de avondklok: ondanks 'gemor' helpt een meerderheid van de Kamer een 'stuntelend kabinet' met het 'redden' van de avondklok. 'Niet fraai, maar het moet maar', aldus de afdrank van Telegraaf. Volgens Volkskrant kwamen de woordvoerders 'hyperbolen tekort' om hun onvrede te uiten. De vrees heerst dat de gang van zaken het draagvlak voor de corona-aanpak van het Kabinet ondermijnt.
- Na de 'politieke strijd' van gisteren, gaat vandaag de 'juridische strijd' over de avondklok verder. De inhoudelijke behandeling van de avondklokzaak is live te volgen. Volgens media 'een cruciale dag', aangezien vandaag ook de Eerste Kamer de avondklokspoedwet behandelt.
- Media en politiek-commentatoren blikken vooruit op de Catshuissessie van zondag en speculeren over wat het Kabinet gaat besluiten. Het beeld heerst dat de sfeer is 'omgeslagen' en versoepelingen minder vanzelfsprekend zijn nu de besmettingscijfers weer wat oplopen. Wel is er de verwachting dat in ieder geval het voortgezet onderwijs begin weer (gedeeltelijk) open kan.
- Dat sluit aan bij de 'dringende oproep' van zeker 50 organisaties waaronder UNICEF Nederland, de Nederlandse GGZ en Jeugdzorg Nederland aan het Kabinet om de middelbare scholen 'direct' te heropenen. De organisaties vinden dat jongeren een te hoge prijs betalen voor de coronacrisis gezien de psychische klachten.
- Het aankomende 'weegmoment' van het Kabinet over het maatregelenpakket van na 2 maart zorgt in de media en aan tafel in de talkshows weer voor meer ruimte voor de discussie over de maatregelen. Recente focuspunten zijn de campagne van Herstel-NL en de acties vanuit de kappersbranche. Medische experts uiten in AD hun kritiek op de plannen van Herstel-NL. Hoogleraar en internist Marc Levi begrijpt de frustratie. "Maar niet elk idee is een goed idee, en dat geldt vooral als het niet goed onderbouwd is." Volgens experts zorgt dit plan ervoor dat mensen met goede overlevingskansen binnen een paar weken niet meer geholpen kunnen worden in de ziekenhuizen.
- Het plan voor een testbewijs lokt verdeelde reacties uit. Die reacties zijn nog erg summier en voorzichtig. Zo zeggen sportbonden slechts dat ze positief zijn 'omdat het mogelijkheden biedt'. NL Actief is tegen een testbewijs, maar komt niet verder dan te zeggen dat ze "het niet goed vinden wanneer je zonder zo'n bewijs geen toegang krijgt".
- Vragen over de afschaling van de routekaart in de veiligheidsregio IJsselland legt de onduidelijkheid bloot over hoe die routekaart precies werkt en de landelijke lockdown zich verhoudt tot regionale maatregelen. Trouw kopt exemplarisch: 'De kappers in IJsselland zouden volgens de coronaroutekaart weer open mogen, toch gebeurt dat niet.'
- De Telegraaf meldt tot slot dat de CoronaMelder een klein aandeel heeft in de opsporing van besmette mensen. Slechts 1,08 procent van het totaal aantal positieve tests tussen 10 oktober en 14 februari kwam aan het licht nadat iemand zich had laten testen na een melding van de app.

Karakterisering van de berichtgeving

- Media blijven verslag doen van de avondklok in termen van een 'spannende strijd'. In de liveblogs veel korte updates vanuit de rechtbank.
- Media en politiek-commentatoren blikken vooruit op de Catshuissessie van zondag en speculeren over wat het Kabinet gaat besluiten. Het beeld heerst dat de sfeer is 'omgeslagen' en versoepelingen 'minder vanzelfsprekend' zijn. De verwachting is wel dat de middelbare scholen (gedeeltelijk) open zullen gaan.

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)
Slachtoffers

- Het aantal sterfgevallen in Nederland is vorige week gedaald tot een normaal niveau. Voor het eerst sinds september 2020 zijn niet meer mensen overleden dan normaal te verwachten valt in deze tijd van het jaar, meldt het CBS. "Dit betekent [overigens] niet dat er geen mensen meer overlijden aan Covid-19", zegt het CBS voor de duidelijkheid.

Informatiebehoefte
Welke informatie vragen leven er bij getroffen?

- Op de **corporate kanalen van VWS** vragen over waarom je een verklaring moet tekenen dat je akkoord gaat met de vaccinatie, terwijl dit voor een griep prik niet hoeft?
- Op de **corporate kanalen van VWS** vragen waarom er niets wordt gezegd over ouderen die in het verzorgingstehuis zijn overleden na het krijgen van het vaccin.

- Op de **social mediakanalen van minister De Jonge** aanhoudende vragen vanuit kwetsbare groepen wanneer zij aan de beurt zijn voor een vaccinatie.

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

- Het **AD** meldt dat de daling van het aantal ziekenhuisopnames lijkt te stikken. Sinds eind december was een afname zichtbaar van nieuwe patiënten dat op verpleegafdelingen en ic's terecht kwam, maar sinds een aantal dagen neemt het aantal weer voorzichtig toe. De ziekenhuizen houden er rekening mee dat deze trend door de Britse variant doorzet. Het **Landelijk Coördinatie Centrum Patiëntenspreiding** spreekt van een 'lichte stijging'. Zij houden de Britse variant goed in de gaten omdat de opkomst kan leiden tot een toename van het aantal besmettingen en ziekenhuisopnames.
- Britse onderzoekers stellen dat als mensen zich laten testen bij hoofdpijnklachten of acute zware vermoeidheid er veel meer mensen worden opgespoord. Het zou gaan om 92% van de gevallen in plaats van de huidige 69%. De onderzoekers doen een aanbeveling om deze klachten toe te voegen aan de lijst met criteria. **5.1.2e Radboud UMC, Heiman Wertheim** kan zich bij de uitbreiding van de symptomenlijst wel iets voorstellen. Hij zegt dat bij een van de vroegere studies onder ziekenhuismedewerkers met milde klachten van wie er 90% positief testten bleken hoofdpijn en extreme vermoeidheid ook al bij de meeste geïnfecteerden een symptoom was. Bang voor overvolle teststraten als iedereen met hoofdpijn of vermoeidheid zich laat testen is hij niet.
- **Intravacc** wil binnen 2,5 jaar een nieuwe vaccinfabriek in Bilthoven bouwen. Die moet een 'vaakvlamfunctie' krijgen om in geval van een pandemie te kunnen worden ingezet en moet "Nederland in de toekomst veel minder afhankelijk maken van het buitenland in geval van een pandemie", zegt topman **Jan Groen**.
- **De Telegraaf** meldt dat de **CoronaMelder** slechts een klein aandeel heeft in de opsporing van besmette mensen. Slechts 1,08% van het totaal aantal positieve tests tussen 10 oktober en 14 februari kwam aan het licht nadat iemand zich had laten testen na een melding van de app.

Wat zien, ruiken, voelen, horen, proeven mensen (zintuiglijke waarnemingen)?

- In Trouw [een reportage](#) van 'Kim' die uit huis is geplaatst tijdens de coronacrisis. Haar verhaal over toenemend huiselijk geweld door de crisis en de lockdown zou slechts 'het topje van de ijsberg' zijn volgens behandelcentrum Fier.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

Wat doen of laten getroffen en betrokkenen?

- Mensen hebben in korte tijd 100.000 euro gedoneerd aan het initiatief van **Herstel-NL**.

Betekenisgeving

Welke waarschuwingen en oproepen worden gedaan?

- Zeker **50 organisaties** waaronder **UNICEF Nederland, de GGZ en Jeugdzorg Nederland** doen een dringende oproep de middelbare scholen direct te openen. Ze vinden dat jongeren een te hoge prijs betalen, gezien de psychische klachten. Ze erkennen dat heropenen voor gezondheidsrisico's en onrust kan zorgen, "maar we weten dat scholen geen besmettingshaarden vormen en leraren niet meer kans hebben het virus op te lopen dan andere beroepsgroepen."
- Op Curaçao riep **Amparo dos Santos**, leider van oppositiepartij **Kòrsou di Nos Tur**, de bevolking op om zich niet te laten vaccineren. **Minister van Gezondheid Zita Jesus-Leito** noemde die oproep gisteren 'erg onverantwoord'. Op het eiland heerst volgens de minister veel angst voor de vaccinatie.
- Kappers hielden donderdagavond een lichtactie 'licht voordat het uitgaat'. **Kappersbond ANKO** accepteert de dichte deur, maar wil veilig open voordat het te laat is.
- In **EenVandaag** pleit **D66-lijsttrekker Sigrid Kaag** voor een Maatschappelijk Economisch team (MET) in aanvulling op het OMT. Dit team zou verantwoordelijk zijn voor de 'onbedoelde consequenties' van de coronacrisis. De gevolgen op sociaal gebied zijn volgens Kaag zo groot dat er in het coronabeleid meer aandacht hiervoor moet zijn.
- **Algemeen directeur van NOC*NSF Gerard Dielessen** roept minister Van Ark op na te denken hoe de deelname aan sport omhoog kan worden gebracht. "Ik hoop dat de overheid zich ervan bewust is dat het niet alleen belangrijk is om leerachterstanden in te halen, maar dat ook het lichaam nogal wat in te halen heeft."

Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?

- **Medische experts** uiten in AD hun kritiek op de plannen van **Herstel-NL**. **Hoogleraar en internist Marc Levi** begrijpt de frustratie, "Maar niet elk idee is een goed idee, en dat geldt vooral als het niet goed onderbouwd is". Volgens de experts zorgt dit plan ervoor dat mensen met goede overlevingskansen binnen een paar weken niet meer geholpen kunnen worden in de ziekenhuizen. **Viroloog Ab Osterhaus** vult aan dat als je de regels loslaat, "je te maken [krijgt] met totale overbezetting van de ic's en de rest van de ziekenhuizen."
- De afschaling van de routekaart in de **veiligheidsregio IJsselland** zorgt voor verwarring omdat landelijk de lockdown nog geldt. Trouw: 'De kappers in IJsselland zouden volgens de coronaroutekaart weer open mogen, toch gebeurt dat niet'.
- Verdeelde reacties over het coronatestbewijs. **Sportbonden** zijn positief gezien de mogelijkheden die dit biedt, maar **kappersbranchevereniging ANKO** en **NL Actief**, branchevereniging van sportscholen, zijn geen voorstander.
- Op de **corporate kanalen van VWS** aanhoudende kritiek over de campagne 'Ik stroop mijn mouw op'. Opmerkingen als: "ik wil mijn mouw graag opstropen maar zorg dan in hemelsnaam voor genoeg vaccins" en: "Geef mijn prik maar aan iemand die 'm wel wilt hebben". Ook kritiek op het betalen van BN'ers voor deze campagne want "dat geld had anders

besteed moeten worden". Ook is er kritiek dat de eerste vaccins op de Caribische eilanden zijn aangekomen. Reacties als: "in Nederland is nog niet eens iedereen gevaccineerd," en: "eigen volk eerst".

- **Wobke Hoekstra** krijgt kritiek na een foto die hij plaatst op twitter waarop hij schaatsend is te zien in Thialf met Sven Kramer. De kritiek die hij krijgt is dat hij 'wel' mag schaatsen, terwijl dit voor de 'normale' Nederlander niet mogelijk is.

Avondklok

- Media zijn eensgezind in hun oordeel over de avondklok: ondanks 'gemor' helpt een meerderheid van de Kamer een 'stuntelend kabinet' met het 'redden' van de avondklok. 'Niet fraai, maar het moet maar', aldus de afdrank van **Telegraaf**. Volgens **Volkskrant** kwamen de woordvoerders 'hyperbolen tekort' om hun onvrede te uiten. "Wij rapen vandaag de scherven op voor het kabinet", zo vat **SP-Kamerlid Maarten Hijink** het samen. **D66-Kamerlid Maarten Groothuizen** vroeg zich af in welke 'staatsrechtelijke spaghetti' hij terecht was gekomen. En **GroenLinks-Kamerlid Suzanne Kröger** vat het standpunt samen dat veelvuldig is te horen: "Het kabinet was gewaarschuwd, maar koos toch voor dit juridische wankle instrument."
- Veelal wordt ook de vraag gesteld wat de 'politieke implicaties' voor de gang van zaken zijn. Volgens **NRC** is de politieke steun voor de maatregel 'onzeker' geworden. **Volkskrant** concludeert dat de argwaan richting Kabinet 'misschien wel de grootste schade' is. Of bij monde van **CU-Kamerlid Stieneke van der Graaf**: "Het sein staat op oranje". Desondanks is de brede verwachting onder politiek-commentatoren dat de spoedwet het vandaag gaat halen in de Eerste Kamer.
- Ook de gevolgen voor het draagvlak van de maatregelen komt terug in de media. **Telegraaf** herhaalt het standpunt van veel partijen die vinden dat 'de uitglijder niet bijdraagt aan vertrouwen in de corona-aanpak'. **PVV-fractievoorzitter Geert Wilders** spreekt onomwonden van een 'afgang', die de 'geloofwaardigheid' van het kabinet heeft geschaad. "Wat een blamage. Er is broddelwerk geleverd. We zijn een avondklok in gerommeld, terwijl deze niet bewezen effectief is." **PvdA-Kamerlid Attje Kuiken** vreest dat het vertrouwen van burgers in de corona-aanpak 'is geschaad'.

Vooruitblik Catshuissessie zondag

- Media en politiek-commentatoren blikken vooruit op de Catshuissessie van zondag en speculeren over wat het Kabinet gaat besluiten. Het beeld heerst dat de sfeer is 'omgeslagen' en versoepelingen 'minder vanzelfsprekend' zijn nu de besmettingscijfers weer wat oplopen. Wel is er de verwachting dat in ieder geval het voortgezet onderwijs begin maart weer (gedeeltelijk) open kan.
- **Wilco Boom** spreekt op Radio 1 over de speculaties over versoepelingen, met name voor het voortgezet onderwijs. "Maar de besmettingscijfers waren gisteren opeens weer veel hoger dan de dagen ervoor (...), dus het is nog lang niet zo ver dat er versoepelingen komen." **Arjan Noorlander** vindt dat ook en zegt tegen Nieuwsuur dat door de stijging van het aantal besmettingen de sfeer op het Binnenhof de twee laatste dagen is omgeslagen en dat Rutte 'op de rem begint te trappen'. Noorlander verwacht wel dat de middelbare scholen open zullen gaan. "Maar dan misschien voor kleine groepjes leerlingen elke dag naar school zodat elke leerling misschien een keer in de week een dag op school is." Ook **Ron Fresen (NOS)** merkt dat de discussie 'aan het kantelen' is. Hij stelt dat het 'testplan' van het Kabinet 'toch iets is voor verder weg in de tijd'. Voor begin maart zal het gaan om de middelbare scholen en misschien ook de kappers. "Dat plan ligt op tafel, maar het zal echt afhangen van de cijfers en de discussie in het kabinet of dat ook gaat gebeuren."
- Volgens **AD** staat de heropening van het voortgezet onderwijs 'bovenaan de wensenlijst'. Een ingewijde noemt het 'niet onwaarschijnlijk' dat middelbare scholen gedeeltelijk open kunnen vanaf 1 maart.
- Volgens **kinderarts en OMT-lid Károly Illy** ligt cohortering 'voor de hand'. "De modellen van het RIVM worden nu ook gemaakt op basis van een aangepaste heropening van scholen, niet een volledige heropening, dat is zonneklaar."

Scholen

- **Basisschooldirecteur Marijke van Amersfoort** zegt tegen RTL veel problemen te zien met het coronabeleid op scholen. "Ik vind veel dingen op dit moment gewoon slecht geregeld. Wat mij betreft worden de kwetsbare leerkrachten ook met voorrang gevaccineerd. En dat testen moet kindvriendelijker worden, zodat meer ouders hun kind laten testen."
- **Scholen en ouders** worstelen na de heropening van de scholen met de coronaregels. "Je bent eigenlijk de hele week bezig met crisismanagement", zegt **Jeroen Goes, bestuurder van Fluvium Openbaar Onderwijs**. De besmettingen hebben grote effecten op de scholen waardoor elke klas thuiszitten of zelf scholen dichtmoeten. Probleem hierbij is dat niet alle ouders hun kinderen laten testen.

Hoe wordt naar de overheid(smaatregelen) gekeken?

- **Trouw** schrijft op de voorpagina over de kritiek op de 'onderhandse gunning' aan callcenter Teleperformance voor het werk voor de corona- en vaccinatie-testlijn. **Hoogleraar Europees aanbestedingsrecht aan de Universiteit Utrecht Elisabetta Manunza** stelt dat burgers hierdoor niet kunnen controleren of er juiste en doelmatige beslissingen zijn genomen. Het zou zelfs effect op de crisisbestrijding hebben: "Datalekken bij de GGD, een vaccinatieprogramma dat lang duurt, het hangt allemaal samen met hoe iets georganiseerd en aanbesteed is." **Aanbestedingsadvocaat Maurice Essers** twijfelt of de onderhandse gunning gerechtvaardigd was, omdat er een goed en snel alternatief was. De Europese Commissie heeft het voor overheden mogelijk gemaakt binnen 15 dagen een openbare aanbesteding rond te krijgen.

Opiniepeilingen

- Uit **Telegraaf's stelling** van de dag blijkt dat 46% van de respondenten voor het creëren van een veilige zone is voor kwetsbaren als oplossing van de coronacrisis. 43% is fel tegen. Een respondent zegt hierover: "Ik ben 60-plus en ik mag straks nergens heen?" Twee derde van de respondenten vindt wel dat de aanpak van de crisis 'heel anders' moet.